

Шахримиздаги мавжуд туман меҳнат биржалари томонидан йилда бир бор ўтказилаётган «Бўш иш жойлари ва вақант лавозимлар» меҳнат ярмаркасида иш ахтариб юрганларга, касбини ўзгартирмоқчи бўлганларга кенг имконият яратилади. Кунни кеча бўлиб ўтган Чилонзор тумани меҳнат биржасини ташкил этган меҳнат ярмаркасида ишсизларга ва ўрта мактабнинг битирувчиларига яратилган имкониятлар кутилганидан зиёда бўлди. Эрта тондан ташриф буюрган корхона ва ташкилотларнинг вакиллари келган барча фуқароларга маслаҳат ва тавсияларини беришди.

Ярмарка ўтаётган вақтда бир нечта корхона ва ташкилотнинг вакиллари билан суҳбатлашдик. Улардан бири «Пресс С-Я» фирмасининг раҳбари Саидвали Ғозиев. Бу фирмага атиги бир ишчи керак экан. Ишчининг маоши 20 минг сўмгача бўлиб, ишбай ҳақ тўланади. Бошқа корхоналарга нисбатан фақат шу фирмада энг юқори маош кўрсаткичи. Саидвали акадан «Нима учун биттагина ишчи керак?», — деб сўраган эдик у киши шундай жавоб қилди:

— Фирмамизда асосан энгил металлдан идишлар, қоққоқлар тайёрлаймиз. Биз халқ истеъмоли буюмларини кўпроқ ишлаб чиқаришга ҳаракат қилиб, 25, 40 тонналик пресслаш дастгоҳларини ўрнатган эдик. Бироқ мана шу дастгоҳда ишлаш оладидаги мутахассисни топа олмаётимиз. Чунки бу дастгоҳ жуда нозик, аммо унумдорлиги кўп. Прессловчи бўлиб ишлаганлар мурожаат этишди, лекин энгилроқ дастгоҳда ишлаган. Шунинг учун фуқароларни икки марта овоза қилмай шу ернинг ўзидан тўғридан-тўғри мулоқот ҳам олиб бораётимиз. Агар ишлаб чиқариш жараёнига эътиборни қаратадиган бўлсак бу жуда ноёб касб. Шу ўринда катта ўқитиш марказидагиларга бу тақлимимни ҳам айтиб ўтмоқчиман. Прессловчиликка ҳам ўқитилиб, турли ҳажмдаги дастгоҳларда ишлайдиган ишчиларни тайёрлаб беришга жуда соз иш бўлар эди.

— Бизнинг билим масканимизда ҳам билим олишни истаган ёшларнинг кўпчилиги мурожаат этишди, — дейди навбатдаги суҳбатдошимиз — 1-матбаачилар бизнес мактабининг ишлаб чиқариш устаси Матлуба Ҳайитова. — Мактабимизда кўлда ва машинада харф терувчилар, чоп этиувчилар, муқовачилар, иш юритувчи, котиба-машинисткалар, ҳисобчилар етишиб чиқади. 9-синфни битирганлар 3 йил, 11-синфни битирганлар эса 10 ой билим олишади. Ўқиш давомида ўзлаштиришига қараб 1375 сўмдан 1700 сўмгача стипендия билан таъминланадилар. Шунингдек ишлаб чиқариш амалиёти давомида ўқувчиларга буюртмаларни бажаришига қараб 50 фоиз иш ҳақи ҳам тўланади. Мактабимизда ўқишга сарфланган муддат узлуksиз меҳнат стажига қиради. Ўқишларимиз ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Бошқа вилотлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар. Шунингдек мактабимизда бичиш-тикиш тўғараги, бадий ҳаваскорлик тўғараклари ва спорт секциялари мавжуд. Бир кунлик ярмарка давомида 30 дан зиёд ўқувчи ўқиш истагини билдиришди. Кўриниб турибдики, меҳнат ярмаркаси беҳудага ташкил этилмаган. Бунда иштирок этганимиздан мамнунмиз.

— Гоҳи бир ой давомида 15-20 та ишчи иш сўраб бошқармамизга мурожаат этади. Меҳнат яр-

маркасида эса икки соатнинг ўзидан 20 дан зиёд фуқаро мурожаат этади, — дейди «1-уйсозлик» ҳиссдорлик жамиятига қарашли 26-қурилиш бошқармаси ходимлар бўлими бошлиғи Азиза Раҳматуллаева. — Бизнинг бошқармага электр пайвандчи, тикловчи, бетончи,

ўзига хос имтиёзлари бор. Бошқармамизда бўйдоқлар учун ётоқхонамиз борлиги сабабли фақат шахардан эмас Янгийул, Самарқанд, Қарши, Термиздан ҳам ишлаш истагини билдириб ёзилиб кетишди.

— Биз ўтган йилдан бошлаб иш фаолиятимизни бошлаганмиз, — дейди «Девайс» фирмасининг менежери Алексей Кожин. — Бундай меҳнат ярмаркасида биринчи бор қатнашимиз. Самараси ёмон эмас. Чунки биз ёшларни иш билан таъминлаймиз ва ўқитамиз. Бир кунда ўқиш ишлагани учун 500 сўмгача ҳақ тўланади. Фикримча бундай меҳнат ярмаркаларини тез-тез ўтказиб туриш керак.

Дарҳақиқат, меҳнат ярмаркасида тумандаги юздан ортиқ корхона иштирок этди. Ярмаркага келган уч мингдан зиёд фуқаро ўзларига керакли маслаҳат ва тавсияларни олишди. Туман меҳнат биржасига биринчи чорак давомида 788 нафар фуқаро мурожаат этган. 394 нафари асосий рўйхатдан ўтган. 40 нафар ишсиз ўқув марказига йўлланма олди. Улар 8 та мутахассислик бўйича ўқишади.

Гулзода МАМБЕТОВА.
СУРАТЛАРДА: Чилонзор тумани меҳнат биржаси томонидан ўтказилган «Бўш иш жойлари ва вақант ўринлар» ярмаркасида лавҳалар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Чизель даҳасида қад ростлаётган 9 қаватли, 81 хонадонга мўлжалланган турар жойда бунёдкорлик ишлари жадал бормокда. Уйнинг буюртмачиси «Фароис» фирмасидир. Бош пудратчи 2-уйсозлик комбинати. Улар бу уйни ўз эгаларига йил охиригача фойдаланишга топшириш режасини белгилашган. Бундан ташқари бош пудратчилар «Ўзуйжойхавғармабанк» давлат ҳиссдорлик жамияти буюртмаси асосида мана шу даҳада 108

хонадонга мўлжалланган 9 қаватли уйни ҳам қуришмоқда. Бу уйнинг «А» блоқи ўтган йили фойдаланишга топширилган эди. Ҳозир «Б» ва «В» блокларида иш қизғин бормокда.

Ойла йили муносабати билан уй-жой қурилишларидан ташқари болалар

боғчаси, поликлиникаси ҳамда фарзандларимиз учун мактабларда сузиш хавзалари ҳам қуриб битказилди. Ана шундай сузиш хавзаси Янгиобод даҳасидаги 30-мактабда қурилмоқда.

Яна шуниси қувончлики, Паркент кўчасидаги 34-болалар боғчаси рес-

Давлатимизнинг монополияга қарши сиёсатини амалга ошириш ҳамда соғлом рақобат ва тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида молия вазирлиги ҳузурида монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш кўмитаси тўзилган эди. Биз шу кўмита бош қармаси бошлиғи Искандар Абдурасулов билан суҳбатлашдик.

— Республикамизда «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш» тўғрисидаги Қонуннинг қучга кирганига ҳам икки йилдан ошди. Шу жиҳатдан кўмита ушбу Қонунни ҳаётга кенг тадбиқ этиш борасида қандай ишларни олиб бормокда?

— Кўмитамизнинг асосий вазифаларидан бири ҳам худди шундир. Айни вақтда бу борада кўмитамиз томонидан бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Биргина истеъмолчилар ўз ҳуқуқларини яхшироқ англаб, ҳимоя қилишлари ҳамда жамоат бирлашмалари ҳаракатини ривожлантириш борасида республикамиз бўйича ўттизга яқин шундай жамоат бирлашмалари ташкил этилиб, рўйхатдан ўтказилди. Шунингдек Қонунни кенг халқ оmmasига содда, ҳаммага тушунарли қилиб етказишга ҳаракат қилияпмиз.

1998 йилнинг биринчи чорағида кўмитамиз томонидан 897 та савдо-маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа турли хилдаги хизмат кўрсатиш корхоналарида текшириш ишлари олиб борилад. Текширишлар давомида 687 та корхонада сифат сертификатисиз, касса аппаратларисиз ишлаш, касса, товар чекларни бермас-

лик ва бошқа савдо қоидаларига риоя қилмаётган ҳоллари учради.

— Искандар Мамадалиевич, агарда харидор

сотиб олган маҳсулотининг сифатсизлигини, яъни ғарсизлигини уйга келтирганидан кейингина билиб қолса, бу маҳсулотни сотиб олган жойига қайта топшириши мумкинми?

— Албатта мумкин. Аммо харидорга нуқсонли товар сотилганда унинг ҳуқуқлари қуйдагилардан иборат бўлади. Биринчи гада у товарни худди шундай ёки бошқа турдаги сифатли маҳсулотга алмаштириб, ёки унинг харид нархини қайта ҳисоб-китоб қилишни талаб этиши ҳам керак.

Истеъмолчи ўзига сотилган гарнитурлар, тўпламлар, комплектлар ва комплексларнинг мустақил таркибий қисми бўлган буюмларда нуқсонлар борлигини аниқлаган тақдирда, нуқсонлар учраган таркибий қисмларига, ҳатто бутун комплекс товарга

нисбатан ҳам юқоридаги талабни қўйишга ҳақли. Бу жойда яна бир нарсани эътиборга олиш зарурки, ўша товарнинг тегишлича расмийлаштирилган техник паспорти, касса чеки ёки уларнинг ўрини босувчи бошқа ҳужжатлари бўлиши лозим.

— Мабоодо ушбу ҳужжатларни харидор йўқотиб қўйган бўлса-чи?

— У ҳолда, уни қайта тиклаш қонун ҳужжатлари-

Қонун ва ижро

ИСТЕЪМОЛЧИ ҲУҚУҚЛАРИ МУҲОФАЗАСИ

га мувофиқ амалга оширилиб, ўша аниқланган нуқсонлар товар ишлаб чиқарувчи томонидан бартараф этилади.

— Нуқсонли товарни алмаштириб бериш тартиби ёки муддати қандай белгиланади? Бу тўғрида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Товар ишлаб чиқарувчи ёки сотувчи нуқсонли товарни айни шундай маркали товарга етти кунлик муддатда, товар сифатини қўшимча равишда текшириш зарур бўлган тақдирда эса, йигирма кун ичида алмаштириб беришлари шарт.

— Айни шундай маркали, модели ёки артикулли товар тугаб қолган бўлсачи?

— Ҳақиқатан ҳам олис қишлоқ жойларда, вақти-вақти билан товар олиб бориладиган минтақаларда истеъмолчиларнинг бундай талаби икки ойдан ошмас-

лиги керак. Ана шу муддатнинг ўтказиб юборилаётган ҳар бир кун учун ишлаб чиқарувчи истеъмолчига алмаштириётган товарни бериш билан бир қаторда товар баҳосининг бир фоизи микдорида жарима тўланади.

Истеъмолчи мақбул сифатли ноозиқ овқат товарни харид қилган кунидан бошлаб ўн кун ичида товар сотиб олган жойдаги сотувчидан уни айна шундай товарга алмаштириб олишга ёки пулини қайтариб олишга ҳақли. Бу ерда қонунда кўрсатилган, яъни алмаштириб берилмайдиган товарлар рўйхатини албатта инобатга олиш керак бўлади.

— Агарда харидор маҳсулотнинг сифатсизлиги туфайли соғлигини йўқотса ёки қаттиқ жабр кўрса, етказилган зарар қандай ундириб олинади?

— Бундай ҳоллар оқибатида истеъмолчининг ҳаётига, соғлиғи ёки мол-мулкига етказилган зарар сотувчи, ишлаб чиқарувчи ёки ижрочи томонидан албатта қопланади. Агар улар бу зарарни қоплашга рози бўлмасалар суд орқали ундириб олинади.

Товарни сақлашда ёҳуд уни ташиш жараёнида белгиланган қоидаларнинг жабрланувчи томонидан бузилганлиги туфайли маҳсулот сифати-га зарар етказилганлиги исботланса, у ҳолда ишлаб чиқарувчи ёки сотувчи жавобгарликдан озод этилади.

Очил ҲАЗРАТОВ.
суҳбатлашди.

Асосий ҳужжатимиз

ВАҚТНИ ҒАНИМАТ БИЛИБ

Бугун Ўзбекистоннинг барча вилоят, туман, шаҳар ва қишлоқларида эски паспортларни янгисига алмаштириш ишлари давом этмоқда. Бу ишда жамоат ташкилотлари, корхона ва маҳаллалар иштироки сезиларли бўлмоқда. Юнусобод тумани Ички ишлар бўлимининг паспорт бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Рустам Шокиров қуйидагиларни гапириб берди:

— Мана уч йилдирки, мустақил республикамиз фуқаролик паспортини жорий этиш бўйича мамлакатимиз бўйлаб бу соҳага масъул ташкилотлар фаол иш олиб бормокда. Жумладан, биз ҳам туман ҳокимлиги билан ҳамкорликда туманимиздаги аҳолига тез ва ўз вақтида хизмат кўрсатиш мақсадида ҳар бир ташкилот, мактаб, муассаса ва маҳаллаларнинг ўзидан эски паспортларни алмаштириш ишларини мунтазам йўлга қўйганмиз. Шунингдек, бизнинг паспорт бўлими-мизда ҳам бунинг учун барча қулайлик ва шарт-шароитлар яратилган. Бўлимимиз ходимлари маҳалла ва ташкилотларда учрашув бўладими, йилнинг ёки таъдбир бўладими, баҳоли қудрат боришиб маҳалла оқсоқоллари билан биргаликда тарғибот ишларини олиб боришяпти. Бу эса ўз навбатида ижобий самаралар бермоқда. Айниқса, туманимиздаги Юнус ота, Қизил дехон, Обод, Оқибат, Шоштепа маҳаллаларида эски паспортларни алмаштириш тадбирлари уюшқоқлик билан бормокда.

Бўлимимиз ходимлари жойларда алмаштириш тадбирлари ўтказилаётганда, аҳолига янада қулай бўлиши учун сураткашни ва бошқа зарур бўлган ҳужжатларни ўша жойга олиб боришади. Бу эса биринчи навбатда аҳолининг вақтини тежашга ёрдам берса, иккинчидан, ортиқча югур-югурлардан ҳалос этади.

Мана, уч йилдирки, туман ҳокимлиги томонидан ажратилган маблаг ҳисобига икки мингта яқин кам таъминланган оилаларга, ниғирон ва уруш фахрийларига паспортларини бепул алмаштириб бердик. Бу йил ҳам маҳаллаларда яшовчи шундай кишиларнинг оила шароитларини ўрганиб, уларнинг рўйхатини тузаяпмиз.

Туман ҳокимлиги ва паспорт тизими ходимлари томонидан тасдиқланган ҳадвал асосида маҳаллаларда ва мактабларда бу борада учрашувлар, йилгишлар ўтказилиб турилади. Бу ҳадвал маҳаллаларда оқсоқолларига тарқатилган. Шунингдек қайд қилиш кераки, Юнусобод туманида фаолият кўрсатаётган кабелъ телевидениеси орқали ҳам туман аҳолисига тушунтириш ишларини олиб бораётимиз. Чунончи, туманимизда бу борада комиссия ҳам тўзилган. Унинг аъзолари Ички ишлар, ҳокимлик, прокуратура ва суд ходимларидан иборатдир.

Одил ҲОШИМОВ.

ҲАЙДОВЧИ АКА-УКАЛАР

ди, деган саволга Ойша опа шундай жавоб беради:

— Ёшлиқда мен ўзим тикувчиликни ёқтирдим. Шунинг учун ҳам қизларимга тетапо-лигиданок унинг сирларини ўргатганман. Ўғилларимга келсак касб танлаш уларнинг ўз хоҳиш-иродаси билан бўлди. Ишқилиб ҳаммаси барака топишсин, юзимишни ерга қаратишмади.

Орифхўжа ота ҳам фарзандларидан мамнун эканлигини айтиб қўлини дуога очди. — Ўшанда қизик бўлган, — деб эслайдиган отахон. — Катта ўғлим Аробхўжа ўрта мактабни тугатганидан кейинги гувоҳномани олдимга қўйди. Гап нимада эканлигини сезиб «Баракалла» дедим, ундан сўрадим: «Хўш, ўғлим, энди қайси ўқишга кирмоқчисан?». Қарасам бола жим ўтирибди. «Тузукроқ ўқишни танла. Биз онанг билан ўқимадик. Энди сенлар ўқиларинг», десам, ўғлим йиманиб: «Дада, мен ҳайдовчи бўлмоқчиман», дейди. «Менга қара, авлод-аждодингда троллейбус ҳайдовчи бўлмаса ахир сени нима мажбур қилляпти, шу касбда ишлашга», десам: «Ўзим танладим шу касбни. Нима, одамлар узогини яқин қилиб дуо-сини олсам ёмонми», дейди. Унинг мана шу сўзи мени ўйлантириб қўйди. Эндигина балоғат ёшига етган боланинг қалбида шундай яхшилик уруғи куртак ёзибдики, дедим, ундан ёмонлик чиқмайди.

Эртасидан ўғил ҳаракатга тушиб кетди. Троллейбус ҳайдашни хатарсиз юривчилар устаси Махаммадхон акадан ўрганган Аробхўжа йиллар ўтиши билан бу касбни бежиз танламаганини ҳис этди.

Йўловчиларнинг белгиланган манзилларга ўз вақтида етиб олишлари, хизмат

чилик ҳаёти ишониб топширилганлигини ҳам айтидиган бўлсак ҳайдовчилар олдидаги масъулият янада ойдинлашди. Аробхўжа ҳаммаша юқоридаги сўзларга риоя қилади.

Тақдирини қарангки, ўрта ўғил Баҳодирхўжа ҳам акаси изидан борди. У ҳам ўрта мактабни битириб ҳайдовчиликка ўқиди. Акаси Аробхўжа ўз касбидан мамнун эканлиги, шу туфайли уй-жойли, оилали бўлгани, эл ҳурматини қозониб, рўзғорини бемалол тебратиб турганини кўрган ота-она ўртанча ўғли истагига монелик қилишмади.

Касб танлаш Равшанхўжага келганда унинг акалари орқасидан соядек эргашиб юрганини кўрган ота: «Акаларингдан ўтиб қаерга ҳам бора қолардинг», дея мийғида қулиб қўя қолди. Равшанхўжа акаларидан ўрганган касб сирларини Зоир Ҳамдамов назоратида пишиқди. Ҳозирда у ака-ука 1386, 1397, 1398-рақамли машиналарни хатарсиз бошқаришмоқда.

У ака-ука ҳақида 1-троллейбус саройи бошлиғининг тасарруф бўйича ўринбосари Комилжон Каримжонов шундай дейди:

— Аъзамовлар — жамоамиз фахри. Уларнинг йўловчилар билан яхши муомала қилиш санъатидан сарой ахли ибрат олмоқда.

Энди Эски Жува майдони нозимхонасининг хизматчиси Сайёра Ҳакимованинг сўзларини эшитинг.

— Ака-укалар ҳаракат жадвалига қатъий амал қилибгина қолмай, балки, озодаликда ҳам барчага ибрат бўлишмоқда. Улар ҳаммаша машина салонини саранжом-сарийшта сақлашади, ўриндиқ ва ойналарни озода тутишади.

Фаттоҳ АБДУРАХИМОВ.

Қурилиш

БАЙРАМНИ ЯНГИ БИНОДА

ган эди. Ҳозир «Б» ва «В» блокларида иш қизғин бормокда.

Тасаввур қилайлик: агар Тошкентдан чиқиб гарбга қараб ўн икки соат минтақасини босиб ўтиса Сизтлга бориш мумкин, ажабо, шарқга қараб юрилса ҳам шу муддатда Сизтлга етиб оламиз. Ҳа, Тошкент билан Сизтл ўртасида ўн икки соат фарқ бор. Ҳарқалай, мен неча марта Америкага борган бўлсам соатимни ўзгартириб ўтирмадим.

«Юнайтед Аэрлайнс»нинг катта кемаси Сизтл осмониди кўниш тадригини кўра бошлади. Пастда зиллол кўлар, ям-яшил ўрмонлар бағрига яширинган шаҳарлар кўзга ташланеди. Олис-олисларда кўм-кўк дархтзорларга бурканган тоғлар, адирлар... Ёнимдаги шеригим менга аллақеридир кўрсатиб, деди: — «Боинг»... «Боинг»... «Боинг»...

У машур «Боинг» учоклари парвоз машини оладиган улкан майдон—далани кўрсатарди менга. Самолётдан қараганда одатда бўладигандек, ҳамма нарсани кўригил, нигоҳингга қамраб олгинг келадил, табиийки, атроф борлиққа алаңлаб бошлайсан. Ана, Райниер тоғи. Назаримда, дунёда биронта тоғ бу тоққа ўхшамаса керак. Турли суратларда, гулхатларда акс эттирилган бу маҳобатли тоғ қандайдир Сизтлнинг рамзига айланиб қолган. У бамисли кўл билан яратилгандек улкан ягона гўмбаздан иборат. Тоғ билан шаҳар орасида хийлагина «асоса» мавжуд. Кейинчалик ўзбек тили толиби сизтлик Кен Кейес билан тоғни сайр эттишга борганимизда, ажабо, уни яқиндан томоша қилиб, Райниернинг улугворлигини, узокдан самолётдан туриб кузатганчалик ҳис этмаганимдан ҳайрон бўлгандим. Тоғларнинг улугворлигини, қадр-қимматини йироқлардан туриб яхшироқ билар экансан, тўра экансан киши. Тоғларнинг улуглиги узоклардан билинар экан. Ана, Сизтлнинг осмонўпар бинолари, ана, зиллол сувли Вашингтон кўли...

Аэропорт Вашингтон штатининг икки катта шаҳри Сизтл билан Такома орасида жойлашган, расмий ҳужжатларда «Сизтак» деб ҳам аталади. Мени бу ерда Илзахоним ўз шоғирдлари билан қарши олдилар. Хали Тошкентда эканлигимдан кўн-ғироқ қилиб «йўлимнинг оқ бўлишини» тилаб қолган Илзахоним, Сизтлга соғ-саломат етиб келганимдан мамнун эканлигини яширмас, парвознинг қандай кенгалигини сўраб-суриштирар, саволлар ёғдирар эди.

— Эркин ака яхшими?... Пирим-кул ака яхшими?..

Мен улардан дуои салом олиб келганимни айтдим.

— Муस्ताқиллигингиз кутлуг бўлсин! — табриклиди Илзахоним.

Муस्ताқиллигимизнинг биринчи йилини — озоодликнинг фараҳли ва ташвишли оларини бошдан кечираётган палларар эди. Илзахонимга миннатдорчилик билдирдим, кўнглим гурурдан нурафшон ҳаволанимиз эди. Аэропортдан шаҳарга қараб йўл олди, руборўда доунтонунинг осмонўпар бинолари бизни ўзига қорларди. Донгил ва тахтиравон йўл эса ақадсиз машиналар «дигли»га кутту солар, бир жойда туришга қўймас, елмок ва яна елмок фалсафасидан сабоқ ўқир, бу билан йигирманчи аср ҳаётининг тимсоли мендирман, деяётгандай бўларди. Ҳа, Америкада йўлларга эътибор катта, Америка йўллари жуда ҳавас қилгудек. Ҳар мамалатда ҳам йўллар мамлакатнинг қон томири саналади, Америка мисолида бу нарсга яққол кўзга ташланеди. Таракқиёт йўлига кирган ҳар бир давлат аввало йўлларга катта эътибор беришини ўзбекистон мисоли ҳам исботлаб турибди. Учқудук ва Ғуззор орқали ўтаётган муҳим темир йўл, Қамчик довоми йўли... Даровке, ушбу «Ипак йўли» қурилишида менинг укам Рустамбек ҳам иштирок этмоқда, у тошқуриг тракторини бошқарибди. Водийга йўл шу ердан ўтади, ҳар ўтганда довонда бўлаётган улкан ишларни кўриб ҳайратланаман, кўришганимизда Рустамбек ҳам у ердаги ишлардан гапириб беради... Ҳа, катта иш қилинмоқда, ҳайрон қоладиган ишлар шундаки, шиддатли қурилиш йўллари кетмоқда, аини пайтда бир лаҳза ҳам бу йўлда ҳаракат тўхтаган эмас!

Мен ниҳоят Сизтлдаман.

Америка Қўшма Штатларининг шимолӣ-ғарбидида жойлашган, Тинч океан соҳилидаги энг йирик иқтисодий марказ саналувчи шаҳар... Сувлари Тинч океанга уланиб кетадиган Пьюджет-Саунд кўлини бўйидаги, Вашингтон кўли билан апокчапоқ бу шаҳарни Американинг энг хушманзара масканларидан бири дейиш мумкин. Сизтл — Вашингтон штатининг энг улкан шаҳри, уни етти тепалик-адир устидаги шаҳар, дейилади. Одатда, сўз бўйидаги ёки тоғ ёнбағридаги, шунингдек, ўрмонзор ичидаги шаҳарларни, масканларни хушхаво жойлар, деб аташадил, ҳатто юқоридида саналганларининг биттиси бўлса ҳам ўша ер ардоқда бўлади. Сизтлда эса бу уч жиҳат муҷассам: зикр этилганларидан у Вашингтон кўли бағрида жойлашган, кўл бамисоли шаҳарни «опи-чиб» туради, иккинчидан, адирликлар кифтига ўрнашган, учинчидан, бағоят ям-яшил шаҳардир. Сизтлнинг ҳақли равишда «зумрад шаҳар», деб атайдилар. Ораста шаҳар. Гўзал шаҳар. Шинам шаҳар. Икки ой давомидида бирор марта ҳам туфлимни артишга эҳтиёж сезмадим, худди уни ҳар кун кимдир, кўринмас бир меҳрибон кўл сездирмай арстиб кўяр эди. Бу муболага эмас. Зумрад шаҳар осмониди кезишни ҳис қўрадиған, Тинч океан сувларидан тўйинган куларан булутлар, тез-тез Сизтлни ювинтириб-таран-тирдиб турадилар, сизтликлар жуда кам ҳолларда соянонларини уйларида унутиб қолдирадилар.

Сизтлда бир бўлган киши, уни ёқтириб қолиши аниқ, сўлим шаҳар

манзаралари узок вақт ҳаёлидан кетмай юради. Мўъжаз авенюлар, гоҳ пастга тушиб, гоҳ тепалиққа ўрмаланган, шарқдан гарбга қўзилган ўқдай тўғри стрит-қўчалар, атрофидан одам аримайдиған Яшил кўл, ёзининг қайноқ кўнларида ҳам кеч куздагидек салқин Равенна парки, Коркик парки, шаҳарга узукча кўз қўйгандек ярашиб турган Вашингтон университетининг файзли ям-яшил боғи... Шаҳарнинг қоқ ўртасида жойлашган, Вашингтон кўлини Пьюджет-Саунд кўлигил, демакки, Тинч океани билан боғловчи Юнион (Иттифок) кўли, Лейк-Сити, Нор-тсгейт, Вежвуд сингари мавзёлар... Аҳолиси бир миллионга бориб-бормас, аммо кенгликда Тошкентга ўхшаб кетади менинг кўзимга. Даровке, Тошкент — Сизтл бир-бирлари билан биродарлашган шаҳарлардир. Сизтл — оқибатли шаҳар, у ерда ҳар доим Тошкентни эслаб туришадил, Тошкентдан, кўп меҳмонлар кўтишадил, биродарликка бағишлаб турли аҳжуману учрашувлар бўлиб турали. Бу гапларининг исботи сифатида шаҳарда Тошкент парки борлигини айтиб ўтишим мумкин. Ана шуларнинг ташкилотчиларидан бири, Сизтл — Тош-

кемаларда сайру томошага таклиф этишар экан. Ҳа, бу ерда кишини зериктиришга қўймайдиган саёхатлар уюштиридилар. Бир соатлик саёхатни танласангиз, сиз шаҳарнинг тарихий жойлари билан танишасиз, гўзал манзаралардан бемисл завқ олсангиз ҳамма жоннинг улкан кема терминалларидан бирини ўз кўзингиз билан кўрасиз. Терминал кемалар йиғилладиган сўнгги манзил дегани бўлади. Вашингтон кўли бўйлаб ташкил этилган круиз ҳам ажойиб. Киркларнинг Марина паркидан чиққан кема кўлнинг тил-тиник сувлари уз-ра сузаркан, Белувье кўприги тағидан ўтади ва айланаб Ҳаски стадионини соҳилига боради; сўнг оплоқ, хушбичим, ҳашаматли бинолар билан обод соҳилга яқинлашади. Бу ерда Сизтлнинг бадавлат кишилари уй-қий қилганлар. Жаҳоннинг энг биринчи миллиардери «Майкрософт» компанияси сардори Билл Гейтс — расмий маълумотларга кўра, унинг сармояси ўттиз етти миллиард долларни ташкил қилар экан — худди шу жойдан ўзига ҳовли, дабдабали иморат қурдири. Сизтликларнинг миш-мишларига қараганда, Билл

ҳайхотдай салоннинг ўзи экан, учувчилар хонаси ҳам бўм-бўш... Электр ишлари бажарилмоқда эди. Самолётнинг эҳтиёт қисмлари жаҳоннинг турли жойларидан келтирилиб, шу ерда йиғилиб, сиз билан биз кўриб завқланадиган маҳобатли кўш шаклини олади. Бизга ҳамроҳлик қилиб юрган ҳазилкаш ва хушқачқак муҳандисдан:

— Корхонагизда қандай қийинчиликлар бор, қандай муаммолар?... — деб сўрадим қайтаётганимизда.

— Муаммолар?... Пул йўқ, пул бўлса бўлди... — жавоб берди у. — Пул бўлса ҳамма муаммо ечимини топади.

Кулишдик. Сизтлга қайтиб ён дафтаримга ҳазиллашиб ушбу сўзларни ёзиб қўйган эканман: «17 май 1996 йил...Соат 12 да «Боинг» компанияси-га саёхат қилдик. Биттиси 150 миллион доллар. Манзураҳон билан гаплашиб, битта олсамми... Аммо қўйгани жой йўқ-да...».

Шу ерда ёдимда қолган бир ҳодиса ҳақида айтмасдан ўтолмайман. Гап Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Америка Қўшма Штатларига қилган расмий сафари тўғрисида. «Америка Қўшма Штатлари Ўзбекистоннинг суверенитети, демократик тараққиети ва гуллаб-яшнашидан тўғридан-тўғри ва моддий манфаатдордир. Биз Ўзбекистонни Урта Осиёдаги етакчи давлат деб биламиз, чунки у — бозор муносабатлари тараққиети ва ҳамкорликнинг ҳаракатлантирувчи омили бўлишга қодир имкониятга эга мамлакат. Шу боис Ўзбекистон билан ҳамкорлигимизни Евроосиёдаги сиёсатимизнинг энг муҳим қисми сифатида қўзда тутамиз...». Бу сўзлар АҚШ Президенти Билл Клинтонга тегшлидир. Уларга эътибор қилайлик, бундай эътирофга сазовор бўлиш осон эмас. Бу эътироф дунёни тебратиб турган мамлакатлардан бириддан келмоқда. Президентимиз шундай мамлакатга сафар қилмоқда эди. Олий даражадаги меҳмоннинг бо-риши мўлжалланган бир неча йирик шаҳарлар ичида Сизтл шаҳри ҳам даставвал санокда бор эди. Шундай бўлиши табиий, чунки Сизтл Тошкент билан биродарлашган шаҳар, бу шаҳарда Ўзбекистоннинг дўстлари кўп. Қарийб икки ой олдин — расмий сафар 1996 йил 23-29 июнь кўнлари бўлиб ўтди — Сизтлда олий меҳмонни қутиб олишга тайёргарлик бошландил. Сизтл шаҳри мэри, Вашингтон университети, «Боинг» авиакомпанияси ҳамда Сизтл — Тошкент биродарлашган шаҳарлар ташкилоты Президент Ислам Каримовнинг Сизтлга келишларига тарафдор ва талабгор эдилар. Бу сафардан, айниқса, профессор Илзахоним ниҳоятда хурсанд эди. Йўлбошчимизнинг «Туркистон — умумий уйимиз» деган кутлуг шiori Ўзбекистоннинг Америка Қўшма Штатларигаги дўстларига жуда маъқул келди. Профессор Илзахоним ушбу улуг ғояни бағоят ҳаётий деб тоғиди ва унинг бегараз тарғиботчисига айландил. Профессор университетнинг мухташам кўргазма залида «Туркистон умумий — уйимиз» деган номда бадийий кўргазма ташкил қилди. Кўргазмада Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ва Туркменистон республикаларига оид санъат ва маданиятга тегишли экспонатлар қўйилди, уларнинг кўпини Илзахоним ўз уйдан олиб келди. Экспонатлар ўртасида Туркистон рамзига айланган улкан, илдизи қабувват чинор дарахти сурати кўзга ташланар эди. Ушбу кўргазмани жуда кўп кишилар келиб томоша қилдилар. Сезишимча, профессор олий меҳмонни Америка Қўшма Штатларининг турли шаҳарларидан келиб, Вашингтон университетидида она тилимизни меҳр билан ўрганишадиган «ўзбек шоғирдлари» билан мамнун қутиб олмоқни кўнглига туккан эди...

Сизтл кўчаларини пийда кезишни яхши кўраман. Яшаб турган жойимдан — мен кўпчила университетга яқин маҳалларда истиқомат қилардим — бирон егулик олгани кўчаларга пийда бориб келаман. Айниқса, менга «Райзинг сан» жамоа хўжалиги (улар «фарм» дейишади) дўқони хўш ёқади. Англияга узилган ва терилган мева-чевалар, сабзавотлар тўпла-тўғри даладан олиб келинади, ҳам сифатли, ҳам арзон. Ўша кезиб юрган пайтларимда йўлларда, дўқонларда турли ирк ва миллатга мансуб кишиларни учратаман: овруполиклар, осийликлар, африкаликлар ва... америкаликлар, яъни Американинг тўб аҳолиси — барча-барчасидан бор. Уларнинг бари Сизтлда яшашибди. Уларга боқар эканман, Сизтлнинг ўтмишини уйлайман. Шаҳарга 1851 йилда асос солинган, унинг дастлабки номи Лу-вампс эди. Сукамши деган ҳинду қабиласи бошлиғи Сизтлс, агар оқлар билан жанг давом эттирилса, қабилаларидан ҳеч ким омон қолмаслигини аңглаб етати. У оқлар билан сулҳ тузишга келишади. Сизтлнинг ҳиндулар — ўз қабилаларлари ҳам, оқлар — душманлар ҳам бирдай ҳурмат қилишар экан, бу камдан-кам учрайдиған ҳодиса... Илоҳи йўқ бир иш. Сизтлс шунинг улдасидан чиққан экан. У 1866 йил 7 июнда 80 ёшида оламдан кўз юмади. Унинг Стрим Лайнер Даер деган мавзеда қабри бор. Сизтлс қабри бошида жуда кўп кишиларнинг зиёратга келганларини кўрдик. Оқлар Дувамм шаҳрини Сизтлс шарафига «Сизтл» деб атай бошладилар. Шунга ҳам шукур, дегиди аждодларининг қилимишларидан ҳижолат ҳозирги оқлар — мустанлакачиларнинг авлодлари.

Ҳинди матбуотда ўқиб қолдик, яшаш, турмуш даражасини аниқлаш бўйича АҚШда ўтказиған норасмий мусобақда Сизтлга биринчи ўринни беришибди. Бу чиндан-да зумрад шаҳарга берилган одил баҳодир.

Гушларда

«ОДАМЛАР ЮЗИДА ТАБАССУМ КЎРСАК»

Кўнлар кизиб борган сари, ўзимизни соя-салқинга оламиз. Хордик олгимиз, ҳузур қилгимиз келади. Шундай пайтда истироҳат боғлари бизни ўз бағрига қорлайди. Чилонзор туманидаги Мирзо Улуғбек номи оромгоҳ нафакат туман меҳнаткашларининг, балки шаҳримиз аҳолисининг сеvimли маскани саналади. 1967 йилда бунёд этилган, худуди 22 гектарни ташкил этадиган оромгоҳ, чини билан ҳам дилтортар экан. Бу ердаги ўйингоҳда болаларнинг шодон қийқириклариди бир лаҳза бўлсин тўхтамайди. Дид билан бўялган ўриндиқларда, икки кўл соҳилидаги қахвахонаю чойхоналарда ширин сўхбатлар авжига чиқади. Боғ худуди покизагил айниқса, дилингизни равшан этади.

Оромгоҳ директори Баҳодир Султонов билан қизгин иш устида учрашдик.

— Баҳодир ака, оромгоҳ ёзги мавсумни қачон бошлади?

— Унча кўп бўлгани йўқ, 25 апрель куни дам олувчилар илк бора ташриф буоришибди. Унчага боғ худудини тозаладик, безадик. Ўйин майдончаларини, ёзги эстрада саҳналарини шай ҳолга келтирдик. Ўзингиз ҳам айланиб кўрган бўлсангиз керак.

— Бу ерда турли аттракционлар кўп экан...

— Бусиз мумкин эмас. Кўрпясизку, ҳар бир ўйин қурилмасида болалар гавжум. Айниқса, «Кувнок баландликлар», «Коинот», «Шимол бугуси», «Арғимчоқлар», «Ёш денгизчи» сингари қурилмалар жуда ҳам болаларни ўзига тартади. Икки автодром ҳам шулар жумласига қиради.

— Жамий нечта?

— Йигирмага яқин.

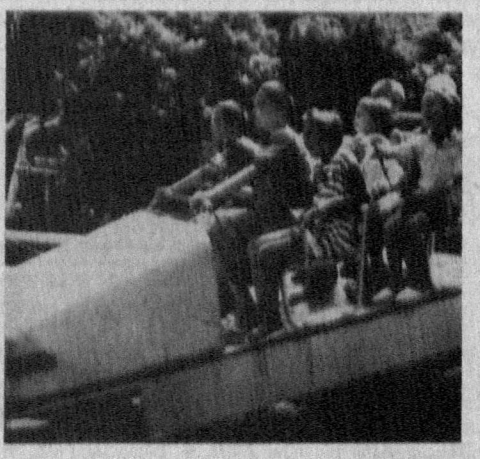
— Бу йил янгилари ҳам қурилибди қоғи?!

— Дам олувчиларнинг кўпайиши, асосан бизнинг — боғ хизматчиларининг ширин муомаласию, боғдаги кўнгило-чар ўйинларнинг сероблигига боғлиқ. Бу йил «Кулги хонаси», «Йўлчирик», «Қуёшча», «Компьютер ўйинлари» ишга тушди.

— Боққа келувчиларнинг маданий хордик олишлари бу ердаги тadbирларга ҳам боғлиқ бўлса керак?!

— Албатта. Бу йил — Оила йилидаги тadbирларимиз ҳар галгидан сермазмун. Апрельда «Оила тинчилиги — юрт бойлиги» номли мулоқот кечаси, «Қайнонам — онам менинг, келиним — болам менинг» номли адабий-музыка-лик кеча ўтказилди. У йиғилганларда яхши таассурот қолдирди. Май ойида республика «Нуроний» жағфармаси билан ҳамкорликда «Оилам — бахтим» шiori остида тумандаги энг намунали оилалар иштирокида оилавий байрам ўтказамиз. Чилонзор тумани ҳуқуқ-тартибот ходимлари билан «Оилавий ҳуқуқий тарбия» учрашув кечаси, «Қамолот» ёшлар жағфармаси билан биргаликда «Ёшлар тарбиясида оиланинг тутган ўрни» давра сўхбати, «Тўйлар мулборак!» деб номланган янги оила курган ёш келин-куёвлар байрами, «Нажот, паноҳимсан, бағрим оилам» адабий-музыкавий кеча ўтказиш тadbирларимиз режасида бор. Ой сайин бўлиб ўтадиган бундай тadbирлар туман меҳнаткашларида катта қизиқиш уйғотмоқда...

— Баҳодир ака, энди бевосита маданий тadbирлар хусусида ҳам тўхталсангиз...

Темур УБАЙДУЛЛО сўхбатлашди.

СУРАТЛАРДА: боғ фаолиятидан лавҳалар.

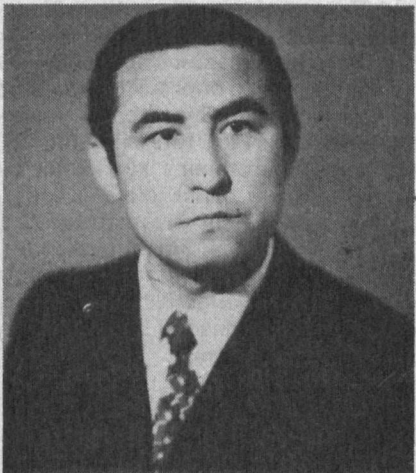
Рашид Галиев олган суратлар.

Мухаммад АЛИ, Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ЗУМРАД ШАҲАР

(«Мен кўрган Америка» китобидан парча)

Мухаммад АЛИ ўзининг ўнлаб шеърӣ китоблари, «Сарбадорлар» романи билан кенг китобхоналар меҳрини қозонган адибларимиздан биридир. У бир неча йиллардан бери Америка Қўшма Штатларидаги Тошкент билан биродарлашган Сизтл шаҳрида Ўзбек тилини ўрганаётган америкаликларга сабоқ бериб келади. Шу сафарлари таассирларини жамлаб адибимиз «Мен кўрган Америка» номли публицистик китоб ёзди. Қуйида шу китобнинг Сизтл шаҳрига бағишланган бобини эътиборингизга ҳавола қилаётимиз.

кент биродарлашган шаҳарлар жамияти вице-президенти Илзахонимдир. У 1972 йилда илк бор Тошкентга келганидаёқ, икки шаҳарни биродарлаштириш хусусидаги таклифини ўртага ташлаган ва охи-оқибатда ўша кутлуг ишининг натижасига эришган эди.

— Мен Марказий Осиёга, хусусан, Ўзбекистонга биринчи бор 1972 йилда келгандим, — ҳикоя қилади Илзахоним. — Ўшада кўрганларимнинг бари менга руҳан таниш ва яқин эди...

Осмонўпар бинолар қатори шаҳарда киши диққатини ўзига тартадиган иншоотлардан бири «Осмон игнаси» деб номланган хушбичим минорадир. Узокдан қарасангиз, гардиши бахмалдан чиройли телпак қийиб олган сулув уйғур қизини эслатади... Асримизда дунёда бино бўлган дастлабки саккиз баланд миноранинг бири. «Сизтлда фақат бир нарсга кўрмоқчи бўлсангиз, «Осмон игнаси»ни кўринг!» — деган гап машур. Чиндан Париждаги Эйфель минораси каби унча маҳобатли бўлмаса ҳам, унинг ўзига ҳос салобати, шуқуҳи бор. Қудратли элеватор-лифтлар юқорига кўтарила бошлайди. Лифтнинг ҳаракати майин, фақат ойнадан қараб атрофда бинолар, кўчалар, одамлар, машиналар пастда қолиб бораётганини кўриб, кўтарилаётганингизни сезасиз. Миноранинг «тоғжиди, дўппиди бир жойда, неча-неча дўқонларни, ғимир-ғимир қилиб юрган одамларни учратасиз ва буларнинг бари қандай сиғиди экан, деган ҳаёлга бора-сиз. Бу ерда тагин икки рестороан ҳам жойлашган. Айланма бу рестороанларда Тинч океан шимолӣ-ғарб пазандачилиги ҳукмронлик қилади, виноларнинг истаган хилидан топил-лади, болалар учун эса алоҳида дастурхонлар ёзилди. Рестороанлар йўли бўйи — 365 кун очик... Минора тепа-сида айланиб юриб атроф — кенг дунёни мириқиб томоша қилиш, албатта, киши учун энг завқли ва ёқимли машғулотлардандир. Атрофга қарасангиз, бутун Сизтл пойингизда ястаниб ётади, шимолда нариги чеккаси кўзга илинмас Пьюджет-Саунд сувлари, жанубда қумушланган Райнир тоғи. Ана, Вашингтон кўлида кўм-кўк мавжлар узра оплоқ қайинлар олиб юрилибди... Ай-файфда (энг катта кўчанинг номи) эса беадад енгил машиналарнинг тин билмай унаётганларини кўрасиз...

Ҳаски стадионини жанубида тарих музейи жойлашган, аникроғи уни та-рих ва саноят музейи, деб аташади. Музейида Сизтл ҳамда Шимолӣ-ғарб музофоти ҳақида кўп маълумотлар кўргазмага қўйилган, қайиқ-кемалар, ўйинчоқлар, қийим-кечаклар, денгиз-бўйи халқлари ҳаётига оид ҳар хил санъат асарлари ва манший буюмлар, шунингдек турфа ҳужжат-суратлар киши диққатини ўзига тартади. Музей ҳақида чақарилган бўклама-ларда, музейнинг ҳар кўни ерталаб соат 10 дан кеч соат 17 гача ишла-ши айтилган, машина қўйиш жойи учун пул олинмайди, деб таъкидлан-ган.

Университет кўчасида Биринчи ва Иккинчи авенюлар орасида Пайк Плайс Маркет бозори билан тарихий Пионер майдони яқинида Сизтл санъат музейи бор. Меймор Роберт Вен-чар лойиҳаси асосида қурилган бу музейида байналмилаллик руҳи ҳук-рон: бу ерда Осиё, Африка, Шимолӣ-Ғарбий Америка (Нортсвест) ха-лқлари санъати ҳамда ҳозирги замон санъат намуналари билан танишиш мумкин.

«Сув томонидан Сизтлга қарасан-гиз, ажойиб манзаралар намоён бў-лади», дейишади сизга Ҳарбор сав-ҳат идораси ходимлари, замонавий

Одатда оила бузилиши, бир ёстикка бош кўйганларнинг ажралиши ҳаётдаги ноҳус воқеалардан биридир. Ҳеч бир йигит-қиз аҳду паймон билан турмуш кураётганда ажралиши кўзламайди. Демак, ажралиш — оилавий муносабат мутаносиблигининг бузилиши натижасидир.

Афсуски, оила бузилишида икки томон — эр ва хотингина кўнгилсизликка учраб қолмайди. Кўпроқ бундан орадаги болалар озор чекадилар...

Автобуста кетаётган орқа ўриндиқлардан бирида суҳбатлашиб кетётган икки дугонанинг (афтидан улар юқори синф ўқувчилари эди) куйидаги суҳбати қўлоғимга чалиниб қолди.

— Дилбар, кўзларинг яна қизарибди, йиғладингми?
— Ҳа.
— Нима учун?
— Дадамни соғиндим, кўргим келяпти.
— Бориб кўриб келақол. Агар истасанг бирга борамиз.
— Боролмайман... Ойим эшитсалар хафа бўладилар. Эҳ, қани энди ҳаммамиз бирга яшасак.

— Хафа бўлаверма, Дилбар. Мана кўрасан ҳаммаси яхши бўлиб кетади.

— Биласанми, Барно, бир пайтлар биз ҳам дадам, ойим ва мен яшардик. Дадам бизни жуда яхши кўрардилар. Аввалига аҳил яшаганмиз. Лекин ойим дадамга: «Сиз ҳам одамларга ўхшаб пул топишни ўргансангиз-чи, қачонгача маошга яшаймиз?». Бошқалардан қаеримиз кам? Одамларга ўхшаб туртга-бешта болаимиз бўлганида нима қилардик? Ёлғизгина қизимиз бекамукўст ўсин, кўнгли ўксимасин, дейман. Ана қўшимиз Нилуфархон билан Маъсудахонларни кўринг. Ўн беш кунда бир ё Эронга, ё Туркияга бориб қелишди. Еганлари олдида, емаганлари ортида. Кийинилари ҳақида гапирмай қўяломай. Ҳўш, менинг улардан қаерим кам. Мен ҳам яхши кийингим, ўйнаб-қўлгим келади», деб хархаша қиладиган одат чиқарди. Дадам эса ҳеч нарса демасди. Кейинчалик ойим арзимас нарсага жанжал кўтарардики бўлди. Бир кун дадамни «гадойвачча» деб ҳақорат қилди.

Дадам бундай ҳақоратга чидай олмай уйдан кетиб қолди. Бувим ҳам ойимнинг ённи олдиди. Шу-шу ойим иккимиз қолганмиз. Ойим ҳам ўртоқларига ўхшаб бир-икки тижорат билан шуғулланиб қўйдилар, лекин эллай олмадилар. Бу орада дадам бошқа бир аёлга уйландилар. Ҳозир икки ўғиллари бор. Мен билан баъзан кўришиб турадилар. Шунда ҳеч ажралгим, уйга ёлғиз қайтгим келмайди. Роса йиғлагим келади. Аммо кўз ёшимни ойимга кўрсатмайман. Чунки кечалари ойим ҳам мендан яширинча йиғлаган.

лан ораларидан сал кўнгилсиз гап ўтган кун охири-оқибати уйламай хотинининг баҳридан ўтиб юбораверди.

Яна кўп ҳолларда ажралишлар ота-оналарнинг ёш оила ишларига ўринсиз аралашуви орасида ҳам содир бўлаётганлигининг гувоҳи бўламиз. Гап шундаки, ота-оналар уйланган ўғлига, турмушга чиққан қизига энди вояга етган, ўз фикри, мулоҳазасига эга бўлган ёшда эмас, балки: «ҳалиям бола» қабилда муомала-муносабатда бўладилар. Ўзлари оилани мустақил бошқаришлари им-

за билан гаплашдим.

У менга куйидагиларни ҳикоя қилиб берди: «Хабарингиз бор, тузуккина оилага келин бўлган эдим. Келин бўлганидан кейин юмуш қилишни керак. Қизлик пайтида уй ишларига ўнчалик ўрганмаганимдан, бу ерда ишга қўшулмай жуда қийналдим. Таъналар эшитдим. Қизлик пайтида «ўқиш бўлса бас» деб юраверибман. Ҳаётнинг бу тарафларига ақлим етмабди. Қайнонам икки гапнинг бирида «Бунча ивириқ бўлмасангиз, уй тутишни, эрни эглай олмайдиган ношуд келин бўлмасангиз», дерди. Эрим ҳам бора-бора онасининг томонига ўтиб олди. Мени бўлар-бўлмасга ҳақоратлайдиган одат чиқарди. Мен бўлсам бундай ҳақоратларга чидай олмай, уйга келиб онамга кўз ёшларимни тўқардим. Ахир бўлмади, ажралишдик. Энди уйласам ўзимдан ҳам катта ҳақорат ўтган экан... Хотин бўлиб уйга кўнгли кўймадим, эримга тузукроқ қарашни уйламадим, қайни-буйинларимнинг кўнглини ололмадим. Оқибат уйим бузилди. Баъзан қайнонамдан ҳам хафа бўламан. Ўз боласидек кўриб, билмаганларимни юзимга эзиб келатган нарса — фарзанд доғи. Уларга ақил қилиб, юрагим остида энди-гина жонлана бошлаган мурғаккина ҳомилини олдириб ташладим. Ҳаёт мени қаттиқ жазолади. Хабарингиз бор, икки марта уй қилдим, аммо фарзанд кўрмадим. Тирноққа зор бўлиб қолдим. Бунинг учун ўзимни ҳеч кечиролмайман. Энди минг-минг пушаймон қиламан. Қанча ачинмай, энди ҳаммаси бефойда!»

Ҳа, Наргиза энди ўз хатолари учун ўқиняпти. Лекин айб факат ундамикан? Унинг бахтсиз бўлишига ким сабабчи?

Шарқда қадим-қадимдан оиладаги гап кўчага чиқмаган. Ҳар қандай муаммо ичкарида, нари борса қариндош-уруғ орасида ҳал этилган. Бу муроаю мадара оила мустақамлигини таъминлаган. Шундай экан, ажралишларнинг, кўнгилсиз оқибатларнинг олдини олиш, оилани сақлаб қолиш ва мустақамлаш учун ҳаракат қилиш керак. Оилавий ҳаётда учраб турадиган қелишмовчилик, тортишув, ҳатто-жанжаллар оила бахтини бузмасин. Ана шундагина ҳар биримиз пойдевори мустақам оилаларнинг бекаси бўламиз.

Маъмура РЎЗИЕВА.

УНИНГ АЙБИ НИМАДА?

Турмуш қоррақаларидан

ларини кўрганман. Яна эзилмасинлар дейман. Юрагим сезиб турибди. Ойим ўшанда тузатиб бўлмас хатога йўл қўйганларини тушундилар. Афсуски, кеч... Аммо менинг айбим нима? Нега мен ота меҳридан маҳрум бўлишим керак?!

Ҳаётда бу каби болалар мусибати учраб туради. Лекин оддий бир тингловчи сифатида, Дилбарнинг кичкинагина юрагидан отилиб чиққан бу сўзларни бефарқ эшитиш мумкин эмас эди. Орадан бир неча кун ўтсада, қўлоқларим остида, ўша номаълум қизнинг «Менинг айбим нима?» деган саволи эшитилиб турди. Унинг бу саволига ким жавоб беради? Ким унинг ўқик кўнглини кўтаради? Нима учун ажрашган ёш эр-хотинда масъулият ҳисси йўқ? Нима учун никоҳдан ўтиш ва оила қуришга енгилтақлик билан қарайдилар? Турмуш қийинчиликларига бардош бера олмайдилар? Фарзандлар тақдирини ҳақида ким қайғуради, ким уларнинг яраган қалбига малҳам бўлади? Ота-она эмасми?

Бугунги кунда аксарият ажралишлар эр таъаббуси билан рўй бермоқда. Айниқса, ёш йигитлар ажралиш ва унинг оқибатларига енгилтақлик билан қарашди. Оила қуришнинг асоси муҳаббат эмас, балки иқтисодий осойишталик, бекамукўст яшаш, деб билладилар...

Ҳеч нарсага бели оғриманган, елкаси қотбада қуймаган, ҳамма нарсага осонгина эга бўлган бундай «куёвтура» меҳнат, зўр машаққатлар, тежаб-тергашлар эвазига бунёд бўлган буюмлар қадрига етмайди, келин би-

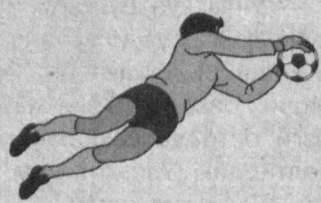
коният бермай, ҳуда-беҳудага аралашавериб ёшларни бездириб, ўзларидан бегона қилиб қўйдилар, натижада ҳатто оила бузилишга чак бориб етди.

«Бошига тушса ҳамма нарсага кўникиб кетади», деган иборани кўп эшитамиз. Қиз бола турмуш қургач, ўша оиланинг домига тушиб кетади деб ишонамиз. Бироқ янги оиланинг домига тушиш осон иш эмас. Бунинг учун келинчақ ўзининг яхши томонлари билан уларга ёқиши керак. Бунинг учун келинчақ нималарга кўпроқ эътибор бериши керак? Нима қилса уйдагилар олдида ҳурмати ошади?

— Келинчақ ўзининг уч хислати билан: уй ишларига эғил бўлиши, хўш одоби, зийраклиги, фаросатлилиги билан, оиладагиларини мамнун этади. Шундагина улар олдида ҳурмати ошади. Бунинг учун унинг ҳам юзи ёруғ, дили чароғон бўлади, — дейди кўп йиллик ҳаётий тажрибига эга, олти келиннинг қайнонаси Манзура ая Хусанова.

Лекин ҳаётда арзиманган сабабларга кўра ўз бахтини бой берган аёллар ҳам учраб туради.

Қўшимиз Жамила опанинг қизи Наргиза институтни тамомлайдиган йили турмушга чиқди. Тағли-тахтли хонадонга келин бўлди. Келинликнинг дастлабки кунлари Наргиза учун оғир кечди. Арзиманган сабабларни баҳона қилиб, тез-тез уйга келадиган одат чиқарди. Бундай сабабсиз келиб-кетишлар икки орага совуқчилик солиб, қудаларнинг санманга боришига олиб келди. Натижада бир йил ўтмай Наргиза келин бўлган хонадонни тарк этиб, қайтиб келди. Вақт топиб Наргиза

Дарҳақиқат, жаҳон чемпионати ақинлашгани сари унда қатнашувчи терма жамоалар ўз куч-маҳоратлари, ўйинчиларнинг қандай спорт формасида эканлигини баҳолаш мақсадида кўплаб назорат ўртоқлик учрашувларида иштирок этмоқдалар. Хусусан, кейинги кунларда ҳам бир неча шундай беллашувлар бўлиб ўтди. Улар орасида айниқса, Германия-Нигерия терма жамоалари ўртасидаги баҳс кўпчилик ишқибоз ва мутахассисларда катта қизиқиш уйғотди. Европа чемпионлари бўлмиш немис футболчиларига қарши майдонга 1996 йилги олимпиада чемпиони бўлмиш Нигерия жамоаси таркибида Европанинг етакчи командалари таркибида тўп сураётган ўнта футболчи тушди. Шундай бўлса-да, Кану, Икпеба, Амокачи, Онога, Уэст каби машҳур африкалик футболчиларнинг майдондаги савий-ҳаракатлари зое кетди. Ўйин тақдирини Меллер томонидан 58-дақиқада киритилган ягона тўп ҳал қилди.

Жаҳон чемпионлигига номзодлардан яна бири италияликларнинг Паравгай терма командаси билан ўйинлари ҳам қизиқарли кечди. Ўшбу ўйинда Италия терма жамоаси таркибида илк бор майдонга тушганига қарамадан «Интер» командаси ҳужумчиси Франческо Морьеро 17 ва 60-дақиқаларда киритилган икки тўп беллашув тақдирини ҳал қилди — 3:1.

Рақиблар майдонида Австрия терма командасини 3:0 ҳисобида енгган АҚШ жамоаси ўйини эса энг катта шов-шув сифатида баҳолади. Англияликлар эса Лондондаги машҳур «Уэмбли» ўйингоҳида 63 минг ишқибоз иштирокида Португалия фут-

ЧЕМПИОН НОМИГА ЯРАША

Ҳурматли тахририят ҳодимлари! Францияда ўтадиган футбол бўйича навбатдаги жаҳон чемпионатининг бошланишига ҳам яқин қолди. Илтимос, газета саҳифаларида чемпионатда иштирок этадиган терма жамоалар ўртасидаги охириги ўртоқлик учрашувлари, шунингдек, жаҳон чемпионати финал беллашувларига қўрға ташланганидан сўнг ўтказилган барча учрашувлар натижаларига кўра қайси терма жамоалар олдинда бораётгани тўғрисида маълумот берсангизлар.

Тоҳир МИРЗАЕВ,
Тошкент Давлат техника университети талабаси.

	Ўйинлар	Ютуш	Дураг	Мағлубият	Тўплар нисбати	Очко
1. Бразилия	12	8	3	1	24-6	27
2. Корея	13	6	3	4	16-13	21
3. Мексика	10	6	1	3	20-12	19
4. АҚШ	9	5	3	1	12-8	18
5. ЖАР	11	4	3	4	18-17	15
6. Марокаш	7	4	1	2	12-6	13
7. Камерун	8	4	1	3	9-8	13
8. Аргентина	5	4	0	1	10-4	12
9. Нигерия	6	3	2	1	7-3	11
10. Тунис	6	3	1	2	10-9	10
11. Ямайка	10	2	4	4	8-9	10
12. Германия	4	3	0	1	7-2	9
13. Чили	6	2	3	1	7-6	9
14. Дания	6	3	0	3	6-6	9
15. Югославия	4	2	1	1	7-4	7
16. Италия	2	2	0	0	6-1	6
17. Голландия	2	2	0	0	5-2	6
18. Япония	4	2	0	2	8-6	6
19. Норвегия	5	1	3	1	7-7	6
20. Парагвай	4	1	2	1	8-6	5
21. Бельгия	3	1	2	0	5-3	5
22. Франция	4	1	2	1	4-4	5
23. Англия	3	1	1	1	4-3	4
24. Руминия	4	1	1	2	4-5	4
25. Эрон	4	1	1	2	2-4	4
26. Саудия Арабистони	5	1	1	3	1-11	4
27. Испания	2	1	0	1	4-1	3
28. Хорватия	1	1	0	0	4-1	3
29. Болгария	3	1	0	2	2-4	3
30. Колумбия	2	0	2	0	2-2	2
31. Шотландия	2	0	1	1	1-2	1
32. Австрия	2	0	0	2	2-6	0

болчиларини 3:0 ҳисобида енгитди. Англия терма жамоаси сардори Алан Ширер киритган икки тўп мазкур баҳсда кўп ҳисобдан Буюк британияликлар ғалабасини таъминлади десак янглишмаймиз.

Дилшод ИСМОИЛ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР

Тошкент Давлат тиббиёт институтини

қошида ташкил қилинган тиббиёт лицейи умум таълим мактабнинг 9-синфини яхши ва аъло баҳолар билан муваффақиятли тугатган, тиббиётга қизиққан иқтидорли ва истеъдодли ўқувчиларни компьютер ёрдамида тест синовлари асосида 10-синфга қабул қилиш учун танлов эълон қилади.

Лицейда дарслар институтнинг малакали профессор-ўқитувчилари томонидан олиб борилади.

Ўқш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқшга кирувчиларнинг ҳужжатлари 1998 йил 20 июндан 1 августгача қабул қилинади.

Қабул учун қуйидаги ҳужжатлар талаб этилади:

1. Институт ректори номига ариза.
2. 9-синфни битирганлиги ҳақидаги шахоҳатнома (асл нусхаси).
3. Соғлиги тўғрисида маълумотнома (086-форма).
4. 3x4 ўчамаа 6 та фотосурат.
5. Яшаш жойидан маълумотнома.
6. Туғилганлиги ҳақидаги тувоҳномасилан кўчирма.

Манзилимиз:
С.Раҳимов тумани, Шифокорлар шаҳарчаси, 2-Тошдастнинг 3-укувкорпуси (тиббиёт лицейи биноси).
10, 28, 34, 118-автотўқларнинг 34-поликленика бекати,
12-трамвайнинг 29-мактаб бекати.

© РИА «Ташкент-Таймс»

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қутловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон:
133-28-95.

Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ:
МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ,
32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204-ХОНА.

Ўзбекистон Бадий академияси жамоаси атоқли расом, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, иккинчи жаҳон уруши қаҳрамони
Саним АБДУЛЛАЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чўқур таъзия изҳор этади.

Тошкент «Сувсоз» трестининг жамоаси трестнинг кекса ҳодими, иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси
Малик Раҳимович РАХИМОВнинг вафот этганини чўқур қайғу билан маълум қилиб, марҳумнинг оила аъзолари ва яқин қариндошларига чўқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Қизил Ярим Ой жамияти Тошкент шаҳар қўмитаси Қизил Ярим Ой жамияти Марказий Қўмитаси раиси Ў. Т. Ҳождовга оналари
Адолатхон ВОҲИДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия изҳор этади.

2-Тошкент Давлат тиббиёт институтини ректорати, жамоа ташкилотлари, давлош факультети икки касалликлар кафедраси ҳодимлари кафедра доценти Машҳура Ризамухамедовга падари бузғувчиси
Зокир ота РИЗАМУХАМЕДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия изҳор этади.

Юнусобод тумани «Ноз-неъматлар» корхонаси жамоаси «Тукун-сочин» савдо тайёрлов фирмаси раҳбари Абдунаби Раҳимовга оталари, иккинчи жаҳон уруши ва меҳнат фахрийси
Абдумалик РАХИМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг Тошкент банк ҳисоб-кредит коллежи жамоаси маънавият ва матрифат ишлари бўйича директор ўринбосари С. И. Назруллаевга онаси
Зухра СОЛИХОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия билдиради.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
Toshkent oqshomi

Муассис:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар 133-28-95,
132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, ҳораша ва жупла кунлари чиқади.
Нашр қўрсаткичи 209

Нашрни етказиб бериш масаладари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтасига» 133-74-05 телефониға мурожаат қилишнинг мумкин.